

Slimme ouderen

Geen zin in bingo of klaverjassen

Verzorgingshuizen moeten hun aanbod van activiteiten beter aanpassen op ouderen die hoogbegaafd zijn. 'Niet alle bewoners vinden een zangmiddag uitdagend.'

Gijs Kool
UTRECHT

Bij woonzorgcentra zijn te weinig activiteiten voor slimme en hoogbegaafde ouderen. Wel komt hoogbegaafdheid bij ouderen langzaam uit de taboesfeer en denken zorgverleners meer na over een passend aanbod, concludeert Noks Nauta van het Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen (IHBV). Slechts een handjevol 'pioniers' organiseert activiteiten speciaal voor die groep. "In het afgelopen jaar ben ik bij De Ingelanden in Utrecht, in Nijmegen, Vught en Delft mooie initiatieven tegengekomen." Bij de laatste is Nauta zelf nauw betrokken.

Noks Nauta is zelf hoogbegaafd en "netwerkt zich suf" met het IHBV om meer aandacht te krijgen voor oudere hoogbegaafden. "Alle onderzoeken richten zich op kinderen, ouderen vallen buiten de boot", signaleert ze. Die aandacht is nodig voor mensen met een IQ boven de 130, maar ook voor ouderen die intelligent en nieuwsgierig zijn en zich nog altijd willen blijven ontwikkelen, zegt ze.

Volgens welzijnsmedewerker Lieke Sonderman van zorgaanbieder AxionContinu is het belangrijk dat verzorgingshuizen al bij de intake van nieuwe bewoners vragen naar hun werkzame leven, en wat ze nu

nog interessant vinden. Nee, de bingo hoeft niet te worden uitgebannen. "Maar het beseft moet groeien dat de zangmiddag en spelletjes niet voor alle bewoners uitdagend zijn."

Nauta pleit daarom voor meer onderzoek naar wat slimme ouderen willen. Tini Kardol, hoogleraar Active Aging van de Vrije Universiteit Brussel en lid van de raad van bestuur van Stichting De Vugherstede die twee verzorgingshuizen exploiteert in Vught, ziet daar veel in. Ze schreef een oratie over ouderen die actief ouder worden. In samenwerking met de Maastricht University, wil Kardol meer inzicht krijgen in het aantal slimme ouderen en het aanbod aan passende activiteiten. "Activiteitenbegeleiders moeten als een makelaar kundige mensen van muziekscholen, bibliotheken of iemand met een leuke hobby naar het bejaardenhuis halen", vindt zij.

Dat elk bejaardenhuis voor slimme bewoners een speciaal aanbod krijgt, lijkt Corinne Bekker van de stichting Mensa niet realistisch. Stichting Mensa is een internationale organisatie van en voor zeer intelligente mensen. "Gespecialiseerde verzorgingshuizen, of huizen die een gezamenlijk aanbod ontwikkelen, dat zou al een heel goed idee zijn", zegt Bekker.

De relativiteitstheorie van Einstein en geen bingo. FOTO WERRY CRONE

'Begeleiders van activiteiten moeten kundige mensen van muziekscholen en bibliotheken naar het bejaardenhuis toe halen'

Liever luisteren naar theorie van Einstein

REPORTAGE Studenten vermaken ouderen in Wetenschapscafé

De veertien ouderen in het stiltecentrum van woonzorgcentrum De Ingelanden in Utrecht zijn deze dinsdagavond niet aan het bingoën of koersballen. Ze bezoeken de allereerste editie van het Wetenschapscafé waar de 55-jarige bachelor natuurkunde Anne van Weerden vertelt over de relativiteitstheorie van Albert Einstein.

Van Weerden is een van de studenten van de Universiteit Utrecht die om de week naar De Ingelanden komen om een presentatie te houden of om een scriptieverdediging te oefenen.

Dankbaar luistert de 73-jarige bewoner Ferrie Liechsering naar de uitleg over de relativiteitstheorie. De oud-aannemer kan zelf moeilijk praten maar hij maakt duidelijk dat het Wetenschapscafé hem goed doet. Hij speelt ook graag denkspelletjes en bewerkt op zijn kamer speksteen.

Bedenkers van het Wetenschapscafé zijn Lieke Sonderman en Yvonne Veltmaat. Veltmaat, zelf hoogbegaafd, is verbonden aan het Instituut Hoogbegaafdheid Volwassenen (IHBV). Zo kwam zij in contact met Sonderman, projectleider 'activitei-

ten op niveau' van zorgorganisatie AxionContinu die de Ingelanden onder haar hoede heeft. Eerder zette ze een Cultureel Café op, waarvoor ouderen zelf de onderwerpen bedenken. "Bij spellen als bingo raken ze verveeld, praten te veel, of vallen in slaap", legt Sonderman uit. "Ze zijn slim, en willen nog altijd nieuwe dingen leren en ontdekken." Ze heeft inmiddels carte blanche om ook in andere woonzorgcentra van AxionContinu cafés te organiseren.

Bewoner Paul Heus (62) is een van de ouderen die het Cultureel Café

vormgeeft. Ook het Wetenschapscafé bevalt hem. Hij kampt nog altijd met de gevolgen van een hersenbloeding en zit in een rolstoel. "Ik woonde hiervoor in een verzorgingshuis in Maarssen. Daar was het activiteitenaanbod erg slecht. Toen ik daar tussen de bewoners met Alzheimer sinterklaasliedjes zat te zingen, ben ik huilend weggegaan."

Bachelor Van Weerden is blij met het dankbare publiek. "Ze keken me allemaal aan en knikten me toe. Dat heb ik op de universiteit wel eens anders gezien."